

Täysistunto

Maanantai 30.3.2020 klo 14.01—19.42

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi turvallisuusselvityslain ja ilmailulain 101 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 1/2020 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 4/2020 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 4/2020 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

18.45 **Riikka Purra ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi turvallisuusselvityslakia ja ilmailulakia. Turvallisuusselvityslakiin otetaan sääntely, joka on tarpeen Euroopan komission antaman ilmailun turvaamista koskevan täytäntöönpanoasetuksen täydentämiseksi.

Hallintovaliokunta on useissa yhteyksissä kiinnittänyt huomiota turvallisuusympäristön heikkenemiseen ja monimutkaistumiseen. Yhteiskunnan on kyettävä vastaamaan muuttuviin turvallisuusuhkiin.

Lakimuutoksilla pyritään vastaamaan kansainvälisesti terrorismin torjunnan puitteissa tunnistettuun sisäpiirin uhkaan, jolla tarkoitetaan sitä, että ilmailua vaarantavaan toimintaan osallistuu ilmailun parissa työskenteleviä henkilöitä. Selvitykset, jotka ennen on vaadittu lentoaseman turvalvotulla alueella työskentelevistä suppeina, vaaditaan muutosten jälkeen laajempina. Lisäksi mahdollistettaisiin suppean henkilöturvallisuusselvityksen tekeminen henkilöistä, jotka tekevät turvalvontatoimenpiteitä muualla kuin lentoaseman turvalvotulla alueella tai joilla on itsenäinen pääsy esimerkiksi lentorahtiin sen jälkeen, kun siihen on sovellettu turvalvontatoimenpiteitä.

Hallintovaliokunta pitää perusteltuna, että ilmailun turvallisuuteen liittyvät taustan tarkistukset tehdään Suomessa turvallisuusselvityslain mukaisessa menettelyssä, kuten tähänkin asti. Turvallisuusselvitysmenettelyn tarkoituksena on estää ennalta toimintaa, joka voi vahingoittaa valtion turvallisuutta tai erittäin merkittävää yksityistä taloudellista etua. Valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia välttämättöminä sen varmistamiseksi, että kansalliset viranomaiset voivat tehdä täytäntöönpanoasetuksen edellyttämät taustan tarkistukset.

Valiokunta toteaa, että tiedustelutiedot turvallisuusselvityslain mukaisessa nuhteettomuusseurannassa ehdotetaan otettavan käyttöön ainoastaan EU:n ilmailulainsäädännön edellyttämään taustan tarkistukseen liittyen. Valiokunta pitää perusteltuna, että tässä vaiheessa tehdään vain sellaiset lainsäädäntömuutokset, jotka ovat tarpeen komission täytäntöönpanoasetuksesta seuraavien velvoitteiden toteuttamiseksi. Tiedustelutietojen käytön

Pöytäkirjan asiakohta PTK 42/2020 vp

laajentaminen kaikkiin perusmuotoisiin ja laajoihin turvallisuusselvityksiin edellyttää huolellista arviota laajennuksen perusoikeus- ja kustannusvaikutuksista. Valiokunta pitää tärkeänä, että turvallisuusselvityslainsäädäntöä myöhemmin uudistettaessa selvitetään, tuuleeko tiedustelutiedon käyttöä nuhteettomuusseurannassa laajentaa.

Valiokunta pitää muutosten voimaantuloajankohtaa haasteellisena. Saadun selvityksen mukaan suojelupoliisi on omalta osaltaan ryhtynyt ennakollisesti toimenpiteisiin, jotta muutosasetuksen täytäntöönpano ei vaarannu. Muutosten voimaantuloa vaikeuttavat myös koronavirusepidemian johdosta vallitsevat poikkeusolot. Muutokset lisäävät henkilöstöressurssien tarvetta.

Arvoisa puhemies! Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset parantavat mahdollisuuksia estää kansallista turvallisuutta vaarantavia tekoja ilmailussa ja tukevat terrorismin ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa. Valiokunta pitää tärkeänä, että ehdotettujen muutosten vaikutuksia seurataan ja tarvittaessa ryhdytään toimenpiteisiin havaittujen epäkohtien korjaamiseksi. Valiokunta esittää, että eduskunta hyväksyy muutamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 1/2020 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.